

Täysistunto

Perjantai 3.12.2021 klo 13.00—13.56

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 175/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 22/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Zyskowicz.

Keskustelu

13.08 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on siis kyse alkoholi- ja alkoholijuomaverosta, ja mielestäni nämä verot ovat hyviä esimerkkejä siitä, mihin suuntaan verotuksen painopistettä tulisi edelleen siirtää. Toisin sanoen erittäin hyvä periaate on se, että verotetaan vähemmän sitä, mitä halutaan enemmän, kuten työntekoa ja yrittäjyyttä, ja verotetaan enemmän sitä, mitä halutaan vähemmän, kuten vaikkapa nyt alkoholijuomia, tupakointia, sokerijuomia ja muita tällaisia haitallisia toimintoja, päästöistä nyt puhumattakaan.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa, jota tällä viikolla täällä käsiteltiin, toimitaan tämän linjan mukaisesti. Esitämme ansiotulojen verotuksen keventämistä 800 miljoonalla eurolla, ja siinä ei edes tätä kotitalousvähennyksen parannusta muistaakseni ole mukana. Samalla esitämme, että esimerkiksi tupakoinnin verotusta kiristetään hyvin tuntuvasti 300 miljoonalla eurolla. Kyllä pitää ihmetellä, että tämä linja ei tunnu hallitukselle kelpaavan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Guzenina.

13.09 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että edustaja Zyskowicz osittain puhuu kyllä hyvinkin painavaa asiaa. Siinä, millä tavalla me pyrimme vähentämään esimerkiksi alkoholin haittoja tässä yhteiskunnassa, hinnalla on kyllä väliä, ja tämä on ihan tutkimustietojen valossakin juurikin näin. Sen puolesta haittaverot ovat juuri niitä veroja — itsekin ajattelen näin — joita voidaan korottaa.

Sitten edustaja Zyskowicz vei tämän kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin, ja täytyy sanoa, että kyllä täällä aikamoinen keskustelu salissa oli, kun tätä kokoomuksen vaihtoehtobudjettia käsiteltiin. Edelleen minä kummastelen todella paljon sitä, että kaikkein heikoimassa asemassa olevilta kokoomus haluaa leikata. Nyt tässä edustaja Zyskowicz totesi, että haittaveroja voidaan tuoda, mutta kun me tiedämme, että monet pienituloiset ahdingossaan turvautuvat alkoholiin, niin nyt se, mitä kokoomus on tekemässä, on itse asiassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 145/2021 vp

ihmisten ajaminen pullon varteen sillä, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta ollaan viemässä se pienikin, mikä elämässä heitä kannattelee. [Jussi Halla-aho: Siis alkoholi-ko?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viitanen.

13.11 Pia Viitanen sd: Puhemies! Tässä nimenomaisessa esityksessä me esitetään sitä, että tällaiselta 2,8–3,5 prosenttiselta alueelta kevennettäisiin verotusta. Se ehkä sitten osaltaan kannustaa valitsemaan miedompia tuotteita. Tämä tulee EU-direktiivistä ja on varsin pieni muutos, ja se tehdään vain tämän direktiivin toimeenpanemiseksi.

Siitä olemme täsmälleen samaa mieltä edustaja Zyskowiczin kanssa — olemme sen muuten todenneet tuolla radionkin puolella taannoin — että esimerkiksi sen kaltaista veroa kuin tupakkaveroa voi hyvinkin nostaa. Tästä löysimme yhteistä linjaa. Eli olen samaa mieltä siitä, että haittaveroja sinänsä voi nostaa, niin alkoholiveroa kuin tupakkapuoolella-kin. Ja näitähän eduskunta on melkein vuosittain ja kausittain kyllä tehnytkin tähän suuntaan, tietenkin aina tasapainoillen sen kanssa, että sitten nämä tietynlaiset tuontipiikit sieltä muilta rajantakaisilta alueilta eivät nousisi liikaa, mutta tämä on tuttu linja eduskunnalle jo monen kauden ajalta. Sitä sinänsä kannatan, että alkoholiveroa voidaan kiristääkin, vaikka tässä esityksessä siitä ei ole kysymys.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

13.12 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz avasi keskustelun vähän laajempaan veropoliittiseen keskusteluun, ja siinä suhteessa, jos siihen voi reagoida lyhyesti, tietysti voi todeta, että kansantaloustieteen oppikirjoissa hyvin selkeästi meille kerrotaan, mitä useita merkityksiä verotuksella on. Verotuksellahan pyritään kokoamaan varoja julkiseen talouteen. Sillä pyritään luonnollisesti myöskin ohjaamaan ihmisten käyttäytymistä, ja tässä on tietysti kysymys myöskin näistä haittaveroista, joilla pyritään ohjaamaan käyttöä, esimerkiksi erilaisten haitallisten hyödykkeiden käyttöä pyritään rajoittamaan. Mutta onhan verotuksella myöskin kolmas keskeinen tehtävä, ja se on yhteiskunnallinen tasaaminen, tasoittaminen [Vasemmalta: Oikeudenmukaisuus!] — ja oikeudenmukaisuus, täsmälleen näin. Tässä suhteessa tämä kokoomuksen vaihtoehtobudjetti ei ole parasta mahdollista siitä lähtökohdasta, että se ei toteuta oikeudenmukaisuutta tässä yhteiskunnassa, vaan pahimmillaan kasvattaa tuloeroja ja kasvattaa vielä siihen suuntaan, että heikoimmilta viedään.

Olen edustaja Zyskowiczin kanssa samaa mieltä, että työn verotus meillä on raskasta Suomessa. Monissa hyvinvointiyhteiskunnissa, teollisuusmaissa, näin juuri on, ja on järkevää, että me pyrkisimme lieventämään työn verotusta, mutta silloin meidän täytyy samanaikaisesti katsoa veropohjan laajennuksia. Ja minä kysyisin edustaja Zyskowiczilta, joka on veroasiantuntija monissa asioissa, olisitteko te sitä mieltä, että finanssisektoria, joka on jätetty rauhaan kovin monilla tavoilla, mukaan lukien listaamattomien yritysten osinkoverotus ja niin edelleen, olisi tässä järkevää katsoa, finanssisektoria, jossa on voimavaraa paljon, muun muassa rahamarkkinoiden globaalijärjestelmien tasolla erilainen veroparatiisien kitkeminen ja niin edelleen. Olisiko tässä kokoomuksella halukkuutta tulla mukaan myöskin niihin talkoisiin, joissa me yhteiskunnassa sitä lohkoa, jossa luodaan paljon rahaa ja jossa on voimavaraa, saataisiin käyttöön yhteiseen hyvään?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 145/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä kohtaa erityisesti totean, että pyritään keskittymään tähän asialistalla olevaan aiheeseen. — Seuraavaksi edustaja Zyskowicz.

13.14 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Puhemiehen huomautus on täysin perusteltu, mutta silti katson olevan mahdollista vastata täällä käytettyihin pariin puheen- vuoroon, jotka laajasti ottaen liittyvät tähän teemaan.

Kokoomuksen ehdottamia menosäästöjä ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan voi arvostella eri kannoilta. Mutta kannattaa muistaa, että samalla meidän vaihtoehtobudjettimme valtiovarainministeriön ja myös eduskunnan tietopalvelun puolueettomien viranomaistarvioiden mukaan toisi tähän maahan yli 100 000 uutta työllistä. Eli, edustaja Guzenina, meistä on vain parempi, että ihmisille annetaan työtä ja vasta toissijaisesti työttömyysturvaa.

Kun sanoin, että meidän säästöjä voi arvostella monelta kannalta, niin kyllä edustaja Guzeninan arvostelu lähti vähän niin kuin eri planeetalle. Jos ymmärsin, niin teidän näkemykseenne oli suunnilleen se, että kun kokoomus ehdottaa sosiaaliturvaan tiettyjä säästöjä, niin se johtaa sitten alkoholinkulutuksen lisääntymiseen. Tuota ajattelua en pysty allekirjoittamaan.

Täällä puhuttiin myös verotuksen oikeudenmukaisuudesta. Meidän mielestämme on oikeudenmukaista verottaa haittoja, kuten tupakointia, viinanjuontia, sokerilimsoja, päästöjä, ja meistä on vähemmän oikeudenmukaista verottaa esimerkiksi työntekeä ja yrittäjyyttä. Oikeudenmukaisuudesta haluan edustaja Kiljuselle vielä sen sanoa, että verotuksen oikeudenmukaisuudesta puhuminen ei ole mikään vasemmiston yksinoikeus, toisin kuin usein julkisessa keskustelussa näyttäisi olevan. Kun esimerkiksi noin 3 000 euroa kuussa tienava keskituloinen palkansaaja saa vaikkapa 100 euron palkankorotuksen tai tekee 100 eurolla kuussa ylitöitä, niin tästä lisäsatasesta lähes puolet menee veroihin. Onko se oikeudenmukaista? Kokoomuksen mielestä ei ole.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Junnila.

13.17 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa rouva puhemies! Täällä keskustelu on mielestäni myös siirtynyt aika erikoisille raiteille, mutta palataan tähän varsinaiseen esitykseen. Täällä on nyt perusteltu, että tähän on hyvä, koska oluen alennettu verotasoraja nostettaisiin 2,8 tilavuusprosentista 3,5 tilavuusprosenttiin etyylialkoholia, että sinällään tämä olisi merkittävä veronalennus. Mutta siitähän ei ole kysymys, sillä alkoholiveron suhteen kun mietitään sen tuottoa, tähän tarkoittaa kuitenkin 3,6 sentin korotusta senttilitralla etyylialkoholia, eli ei siis ole pelkästään siitä kysymys, että tässä vekslataan toisesta päästä tätä alempaa kantaa.

Mutta siitä, mistä edustaja Zyskowicz tuossa aiemmin puhui, on syytä myös hieman jatkaa. Kyllä tässä on myös merkittävältä osin kysymys kulttuurista. Kun mietitään Etelä- ja Keski-Eurooppaa, niin viinikulttuuri on aivan arkipäivää siellä, ja sitten meillä Suomessa toimii monopoli, jonka asema ei missään nimessä ole siinä mielessä puolueeton, että omistajaohjaus, alan sääntely... Kun muissa valtionyhtiöissä omistajaohjaus on erotettu alan sääntelystä, tässä tapauksessa on hyvin poikkeuksellista, että molemmat ovat samassa sosiaali- ja terveysministeriössä. Tämä tietenkin vaikuttaa kaikkiin näihin arvioihin ja myös siihen, milloin esimerkiksi Suomi pääsisi kulttuurisesti siihen tilanteeseen, missä Etelä- ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 145/2021 vp

Keski-Euroopassa ollaan, että viinejäkin saisi ruokakaupasta, muusta alkoholiverotuksen politiikasta puhumattakaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä kohtaa totean, että tästä sukeutui jonkin verran keskustelua, joten kerron jo tässä vaiheessa, että kello 13.25 tämän asian käsittelyn keskeytän, koska pitää päästä suuren valiokunnan alkamaan. Mutta otetaan vielä tähän puheenvuoroja. — Edustaja Autto.

13.19 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan alkoholiverotuksessa viisautta on se, että miedompia alkoholijuomia verotetaan kevyemmin, ja tämä toivottavasti osaltaan ohjaa sitten siihen, että niitä miedompia tuotteita suhteessa kulutetaan sitten enemmän verrattuna näihin väkeviin. Toisaalta sitten varmasti alkoholipolitiikkaa, alkoholin verotusta ja niin edelleen, tulisi ohjata siihen suuntaan, että anniskelutoiminta nimenomaan olisi huokeammin verotettua, jotta sitten tätä alkoholin nauttimista tapahtuisi enemmän ravintoloissa, jotka ovat valvottuja tiloja. Ravintoloissa anniskelu tapahtuu niin, että sillä on hyviä työllisyysvaikutuksia, todennäköisesti hyviä sosiaalisia vaikutuksia verrattuna tilanteeseen, että alkoholia haetaan suuria määriä vaikkapa ulkomailta, jolloin sitä sitten on kodeissa varastoituna määriä, jotka eivät ole hyvä asia, koska siellä se kynnys vielä yhden ottamiseen on kovin matala. Ravintolassahan on huomattavan vahva sekä tietysti ravintolahenkilökunnan että sitten sosiaalisen puolen kontrolli siihen, että myöskään niitä alkoholiongelmia ei siinä määrin syntyisi.

Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä todeta tähän sinänsä hyvään hallituksen esitykseen, että hallituksen edustajana sinänsä taitavaksi tunnettu edustaja Guzenina nyt kyllä veti aika hurjia johtopäätöksiä siitä, että kokoomuksen vaihtoehtobudjetti aiheuttaisi ihmisten tarttumista pulloon. Tämä oli kyllä sellainen väite, jota en todella voi hyväksyä. Missään nimessä ei kokoomus edistä sellaisia olosuhteita, joissa alkoholiongelmia lisääntyisivät, vaan päinvastoin: kokoomuksen vaihtoehtobudjetin vaihtoehto avaa suomalaisille näkymän valoisaan tulevaisuuteen, tulevaisuuteen, jossa hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuus turvataan, näkymän siihen, että yhä useammalla suomalaisella on mahdollisuus työn kautta parantaa omaa ja läheistensä toimeentuloa, saada paikkansa tämän yhteiskunnan jäsenenä, niin että saa aamulla herätä tekemään töitä isänmaan puolesta. Se, jos mikä — että me parannamme työllisyyttä — on omiaan vähentämään alkoholihaittoja tässä yhteiskunnassa. Eli en voi, arvoisa puhemies, hyväksyä edustaja Guzeninan väitettä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Guzenina, minuutin vastauspuheenvuoro.

13.21 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ymmärrän toki kokoomuslaisten kannan tässä, mutta se, että kokoomuslaiset sanovat, että tämä heidän vaihtoehtobudjettinsa toimii niin kuin he toivovat, ei pidä paikkaansa. Ei tarvitse katsoa kuin 90-luvun lamaa, sitä, mitä tapahtui silloin kun ihmisten elinolot kurjistuivat, silloin kun pitkäaikaistyöttömyys kasvoi, kun työtä ei ollut saatavilla. Me olemme nytkin tilanteessa, jossa monet kyllä hakevat töitä, mutta eivät saa, [Heikki Autton välihuuto] ja te olette valmiita leikkaamaan työttömiltä. Te olette valmiita leikkaamaan opiskelijoilta. Te olette valmiita ajamaan ihmisiä taloudelliseen ahdinkoon. 90-luvun laman seuraukset ovat fakta, ne ovat osa Suomen historiaa, ja sitä en toivo enää koskaan täällä Suomessa nähtä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 145/2021 vp

vän, ja toivottavasti ette tekään, arvon kokoomuslaiset. [Ben Zyskowicz: 100 000 henkeä saisi työtä!] — Niinhän te väitätte, mutta se ei ole totta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

13.22 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minä kunnioitan teidän toivomustanne siitä, että saataisiin tämä kokous päättymään. Sanon vain teesimäisesti: 1) Tämä hallituksen esitys tästä alkoholiverolakien tarkastuksesta on kannatettava ja järkevä. 2) Edustaja Zyskowicz täällä totesi, että on arvokkaampaa, että ihmisille annetaan työtä, kuin että heille annetaan työttömyysturvaa. Te asetatte nämä tarpeettomasti vastakkain. Me olemme kaikki samaa mieltä, että on arvokkaampaa, että ihmiset pääsevät tekemään töitä, mutta ei meidän pidä rangaista niitä, jotka ovat työttömiä. Tämä on se linjaero, mikä meillä on.

Ja kolmanneksi: edustaja Zyskowicz ei vastannut siihen kysymykseen veropohjan laajennuksesta, mutta en pyydä teitä nyt vastaamaan siihen kysymykseen, koska aikaa on vähän.

Puhemies Anu Vehviläinen: Voidaan vielä kokeilla, meneekö tämä tässä nyt nopsakasti eteenpäin vai jatketaanko ensi viikolla. — Edustaja Guzenina.

13.23 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Sanoin jo kaiken olennaisen tuossa vastauspuheenvuorossani. En pitkitä istuntoa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiuru, Pauli.

13.23 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! 90-luvun laman aikana meillä oli lähes puoli miljoonaa työtöntä. Siihen vertaaminen on vähän kohtuutonta, koska nyt tässä vaihtoehtobudjetissa tarjoamme yli 100 000 työpaikkaa. Työ on parasta lääketä, niin kuin edustaja Kiljunenkin antoi ymmärtää. [Välihuutoja]

Sitten Kiljusen kysymykseen tästä veropohjan laajentamisesta: Meillä on täällä puoli sivua veropohjan laajentamisesta. Se on meille yhteinen tavoite, ja täällä on esimerkiksi kohta, jossa on terveysperusteinen vero, jolla saadaan valtion kassaan rahaa, jolla voidaan ylläpitää hyvinvointia, ja turvaamme sen, että ihmiset syövät ja juovat terveellisemmin. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen poissa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 175/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.